

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8288/2022
20.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца „ДРСА“ д.о.о. Београд чији је пуномоћник Милица Жаркић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Владислав Костић, адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 191/22 од 24.02.2022. године, у седници одржаној 20.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 191/22 од 24.02.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани захтев тужиоца и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 32/2021 од 01.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је Уговор о уступању ЗР број .../... од 09.12.2008. године, закључен између ББ из ... и туженог АА из ..., као несавесног стицаоца, без правног дејства према тужиоцу у делу који је потребан за намирење његовог потраживања у износу од 510.019,84 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања, као и у износу од 138,89 евра на име уговорене камате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања за период од 22.08.2009. године до 31.08.2009. године, као и камате на главни дуг и то домицилну камату за период од 01.09.2009. године до 25.12.2012. године, а почев од 25.12.2012. године до исплате, затезну камату у складу са Законом о затезној камати, што је тужени дужан да призна и трпи принудно намирење тог потраживања из вредности предметног удела. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 528.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка од дана пресуђења до дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 191/22 од 24.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужиоца и првостепена пресуда преиначена у побијаном делу одлуке о тужбеном захтеву и трошковима парничног поступка из става првог и другог изреке тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да је Уговор о уступању ЗР бр. .../... од 09.12.2008. године, закључен између ББ из ... и туженог АА из ..., као несавесног стицаоца, без правног дејства према тужиоцу у делу који је потребан за намирење његовог потраживања у износу од 510.019,84 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања, као и у износу од 138,89 евра на име уговорене камате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања за период од 22.08.2009. године до 31.08.2009. године, као и камате на главни дуг и то домицијалну камату за период од 01.09.2009. године до 25.12.2012. године, а почев од 25.12.2012. године до исплате затезну камату у складу са Законом о затезној камати, што је тужени дужан да призна и трпи принудно намирење тог потраживања из вредности предметног удела. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.364.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 285.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законом дозвољених разлога.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између Привредног друштва за прераду и промет шумских плодава и пољопривредних производа „Марни“ д.о.о. Крушевац и Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Београд, закључен је 26.06.2008. године Уговор о динарском кредиту број КР .../..., чије уредно враћање је обезбеђено кроз издавање две гаранције. На основу Уговора о издавању гаранције број ...-...-...-..., који је закључен између „МЕВА-СА GROUP“ а.д. Нови Сад као гаранта и ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац као дужника, гарант је издао на захтев налагодавца гаранцију број ...-...-...-... дана 04.08.2008. године за износ од 515.000 евра у динарској противвредности, који ће се извршити по позиву корисника гаранције. На дан издавања ове гаранције динарска противвредност наведеног износа гаранције износи по средњем курсу НБС 39.503.847,50 РСД, са роком важности до 25.02.2009. године, са којом гарант јемчи да ће кориснику гаранције (повериоцу налогодавца) платити до наведеног износа, уколико налогодавац не испуни своје обавезе по основу уговора од 26.06.2008. године. Према члану 5. уговора дужник на име обезбеђења уредног измирења обавеза по уговору од 26.06.2008. године предаје гаранту више инструмената обезбеђења, између осталог, три менице првог јемца платца – ББ, хипотеку (хипотекарну изјаву) на непокретностима уписаним у Лист непокретности број ... КО ... . ББ је овај уговор

потписао за ПД „Марни“ д.о.о. ... и као јемац платац. На основу другог Уговора о издавању гаранције број ...-...-...-... од 20.02.2009. године закљученог између „МЕВА-СА GROUP“ а.д. Нови Сад (гарант) и ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац (дужник), гарант је издао на захтев налогодавца гаранцију број ... – ...-...-... дана 20.02.2009. године на износ од 515.000 евра, а динарска противвредност овог износа на дан издавања гаранције износи 48.797.331,50 РСД, са роком важности до 20.08.2009. године са којом гарант јемчи да ће кориснику гаранције (повериоцу налогодавца) платити до наведеног износа уколико налогодавац не испуни своје обавезе по уговору од 26.06.2008. године. У члану 5. наведена су средства обезбеђења уредног измиривања обавезе по овом уговору, па између осталих, и три менице првог јемца платца – ББ, хипотека (хипотекарна изјава) на имовини уписаној у Лист непокретности број ... КО ... . Наведени уговор је потписао ББ за ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац и као јемац платац. Дана 20.02.2009. године на основу одлуке кредитног бироа „... – ...“ а.д. Нови Сад издата је гаранција број ... – ...-...-... и као гарант је означена „... – ...“ а.д. Нови Сад, налогодавац П.Д. „Марни“ д.о.о. Крушевац, а као корисник гаранције Агенција за осигурање и финансирање износа Републике Србије, а ради обезбеђења уредног враћања средстава по Уговору о кредиту .../... од 26.06.2008. године. Гаранција важи до 20.08.2009. године, а издавањем ове гаранције престаје да важи гаранција ... – ...-...-... од 04.08.2008. године. ББ је, са својим сином, туженим АА закључио 09.12.2008. године Уговор о уступању и расподели имовине за живота и туженом уступио кат.парцелу ... потес – улица „...“ кућа – зграда у површини од 0.05,00 ха, кат.парцелу ... потес – улица „...“ двориште у површини од 1.93,74 ха, укупно 1.98,74 ха, без икаквих услова и према поседовном листу ... КО ... од 17.09.2009. године и 10.05.2011. године као власник ових непокретности уписана је Република Србија, а као корисник тужени. ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац поднео је 17.03.2009. године захтев за издавање брисовног листа за хипотеку и забележбу засновану заложном изјавом од 06.08.2008. године ради обезбеђења Уговора о издавању банкарске гаранције ... – ...-...-... од 04.08.2008. године, наводећи да је наведена хипотека замењена новом хипотеком на основу заложне изјаве Ов број .../... од 23.02.2009. године и издате нове менице које је такође потписао ББ, па је на основу овог захтева „... – ...“ а.д. Нови Сад 20.03.2009. године издала брисовну дозволу и решењем РГЗ СКН Крушевац од 01.04.2009. године дозвољено је у Листу непокретности број ... КО ... брисање напред описаних укњижби на непокретностима ББ. Решењем СТ 25/2010 од 30.03.2010. године, а по предлогу од 28.01.2010. године, отворен је поступак стечаја над ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац и признато је потраживање тужиоца на износ од 59.461.236,38 динара са обезбеђеном хипотеком трећег реда и разлучним правом на непокретностима. Висина доспелог потраживања правног претходника тужиоца према ББ, а по гаранцији од 20.02.2009. године утврђена је правоснажном пресудом Вишег суда у Новом Саду П 112/2014 од 09.09.2016. године, за који износ тужилац тражи да се утврди да је уговор о уступању без правног дејства, будући да је наведени износ исплаћен кориснику гаранције. Правноснажним решењем од 23.10.2017. године закључен је стечајни поступак над стечајним дужником „Марни“ д.о.о. из Крушевца и констатовано да за повериоце, осим разлучних поверилаца није било средстава за намирење и овај привредни субјекат је избрисан из регистра привредних субјеката дана 20.02.2018. године. „...“ а.д. Нови Сад је Уговором о преносу потраживања од 19.11.2012. године потраживања по гаранцији од 04.08.2008. године и 20.02.2009. године уступила „Solvent point“ који је даље Уговором о преносу потраживања од 06.12.2012. године потраживање уступила „Дрса“. ББ нема имовине на свом имену.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је на основу члана 280-281 Закона о облигационим односима и члана 231. став 2. Закона о парничном поступку, одбио тужбени захтев сматрајући да Уговор о издавању гаранције од 04.08.2008. године и 20.02.2009. године представљају правне послове који су независни један од другог иако су предмет и једног и другог уговора издавање гаранције на износ од 515.000 евра у динарској противвредности ради обезбеђења истог потраживања из Уговора о динарском кредиту број .../... од 26.06.2008. године, али са различитим роковима важења гаранције. Стога, Уговор о уступању и расподели имовине за живота од 09.12.2008. године не представља правну радњу предузету на штету тужиоца у смислу члана 280 – 285 ЗОО, с обзиром да је „Марни“ д.о.о. Крушевац испунио своје обавезе по Уговору о издавању гаранције од 04.08.2008. године, а поред тога Уговор о уступању имовине за живота од 09.12.2008. године закључен је пре Уговора о издавању друге гаранције од 20.02.2009. године.

Другостепени суд је, преиначио првостепену одлуку и усвојио тужбени захтев налазећи да је погрешно примењено материјално право. Потраживање тужиоца, односно његовог правног претходника, је доспело а како је над „Марни“ д.о.о. Крушевац отворен и закључен стечајни поступак 23.10.2017. године, јемац платац по уговору од 20.02.2009. године, ББ располагао својом имовином Уговором о уступању и расподели имовине за живота од 09.12.2008. године, на начин што је своју имовину пренео на сина, овде туженог АА, закључује да је наведена радња предузета на штету повериоца код утврђеног да јемац платац ББ нема друге имовине из које би поверилац могао намирити своје потраживање. Висина доспелог потраживања правног претходника тужиоца према ББ, а по гаранцији од 20.02.2009. године утврђена је правноснажном пресудом Вишег суда у Новом Саду П 112/2014 од 09.09.2016. године, за који износ тужилац тражи да се утврди да је Уговор о уступању без правног дејства. ББ је у време предузимања радње која се у овом поступку побија већ био у пословном односу са правним претходником тужиоца, био је јемац платац за обавезе „Марни“ д.о.о. Крушевац и оба Уговора о гаранцији односе се на обезбеђење истог правног посла, Уговора о кредиту .../... од 26.06.2008. године, па је знао да ће у случају да „Марни“ д.о.о. Крушевац не буде испунио своје обавезе поверилац моћи да од њега тражи наплату свог потраживања с обзиром да је иступао као јемац платац. У питању је бестеретно располагање и у смислу члана 281. став 3. ЗОО сматра се да је дужник знао да предузетим располагањем наноси штету повериоцу и за побијање тих радњи се не захтева да је трећем лицу то било познато или могло бити познато. Таквом радњом дужник је себе довео у стање инсолвентности и штета за повериоца се састоји у томе што не може остварити своје потраживање према дужнику због његове инсолвентности па су испуњени услови за побијање правне радње предвиђене одредбама члана 280. став 2. и 281. став 3. Закона о облигационим односима.

Врховни суд налази да је другостепени суд, код утврђеног чињеничног стања, правилно усвојио тужбени захтев тужиоца и утврдио да Уговор о уступању ЗР бр. .../08 од 09.12.2008. године који је закључен између ББ и туженог, без правног дејства у односу на тужиоца у обиму потребном за намирење његовог новчаног потраживања у висини наведеној у изреци.

Одредбом члана 280. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату без обзира кад је настало, може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца. Ставом 2. те одредбе закона, прописано је да се сматра да је правна радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериочевог потраживања.

Дејство побијања прописано је у одредби члана 284. Закона о облигационим односима, тако што ако суд усвоји тужбени захтев, правна радња губи дејство само према тужиоцу и само колико је потребно за испуњење његових потраживања.

У конкретном случају, тужилац је поверилац потраживања које је доспело за исплату према ББ као јемцу платцу, па је овлашћен да побија његову правну радњу, Уговор о уступању ЗР бр. .../08 од 09.12.2008. године, јер је она предузета на штету повериоца, пошто услед њеног извршења јемац платац нема довољно средстава за испуњења повериочевог потраживања. Неосновани су наводи ревидента да је другостепени суд погрешно применио материјално право указивањем да је спорни Уговор о уступању закључен пре гаранције од 25.02.2009. године. Рок важења Уговора о издавању гаранције ... – ...-...-... је био од 04.08.2008. године до 25.02.2009. године, а у оквиру тог рока је издата и гаранција 20.02.2009. године и обе гаранције су се односиле на обезбеђење истог потраживања из Уговора о динарском кредиту .../... од 26.06.2008. године, па овај суд прихвата изнето правно становиште другостепеног суда да је у време закључења спорног Уговора о уступању и расподели имовине за живота ББ имао свест, односно знао да ће у случају да ПД „Марни“ д.о.о. Крушевац не буде испуњавао своје обавезе поверилац од њега моћи да тражи наплату свог потраживања као јемца платца, те је оваквом правном радњом довео себе у стање инсолвентности. ББ је изјавио да нема имовине на свом имену из које би поверилац могао да намири своје потраживање, а приложени Уговор о зајму и писана изјава сагласност о стању дуга односе се на период 2008. године, па се неосновано оспорава закључак другостепеног суда о инсолвентности јемца платца. Одредбом члана 281. став 2. ЗОО прописано је да ако је треће лице дужников супруг или сродник по крви у правој линији, или у побочној линији до четвртог степена или по тазбини до истог степена, претпоставља се да му је било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцу. Како се у конкретном случају ради о бестеретном располагању у корист туженог, који је син дужника, у таквој ситуацији на страни повериоца и не постоји обавеза да доказује несавесност трећег лица (блиског сродника) јер се претпоставља да је том лицу било познато да дужник предузетим располагањем наноси штету повериоцима. Поред тога, посебна претпоставка побијања дужникових правних радњи да је у време располагања дужник знао или могао знати да предузетим располагањем наноси штету својим повериоцима, представља објективну чињеницу која се утврђује на основу свих конкретних околности у којој је радња предузета и која се разматра у односу на немогућност намирења потраживања према конкретном дужнику. Поверилац је ослобођен доказивања да је код дужника стварно постојала свест да побијаним располагањем наноси штету својим повериоцима, већ је довољно да је дужник у тренутку располагања могао знати да је био пажљивији да том радњом штети своје повериоце. Дужник ББ као јемац платац по Уговору о издавању гаранције од 04.08.2008. године и од 20.02.2009. године, је у временском периоду између ова два уговора дана 09.12.2008. године закључио Уговор о уступању и расподели имовине за

живота са својим сином, нема друге имовине, па је правилан закључак да су испуњени услови за побијање правне радње коју је предузео Јемац Платац. Наводи ревидента да је потраживање доспело осам година након подношења тужбе указујући на датум доношења правноснажне пресуде П 112/14, нису основани јер је реч о доспелом потраживању по Уговору о гаранцији из 2009. године.

Како се у конкретном случају кумулативно испуњени сви законски услови за побијање дужникове правне радње (доспелост потраживања, висина потраживања, располагање дужника Уговором о уступању имовине за живота у корист сина као сродника у правој линији чиме је дужник доведен у ситуацију да нема довољно средстава за наплату тужиоачевог потраживања) то су неосновани наводи ревизије да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је прменом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци ове пресуде.

Захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен јер тужени није успео у поступку, а захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен јер ови трошкови нису били потребни за одлучивање у поступку по ревизији.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**